

استقلال در آستانه خلق نخستین شگفتی فصل آینده
والتر ماتزاری سرمربی آبی پوشان می‌شود؟

شکستن طلسم ایتالیایی

صفحه ۶

شنبه ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۵۵ ذی‌القعدة ۱۴۴۶ | ۳ مه ۲۰۲۵ | سال هفدهم | شماره ۶-۴۳ | صفحه ۵۰۰۰ تومان

تیتیر های امر وز

پرونده «وطن امروز» به مناسبت سالروز
شهادت آیت‌الله مر تقی مطهری

ایران مطهر

■ باز خوانی مباحثه آیت‌الله شهید مرتضی مطهری
و دکتر عبدالحسین زرین‌کوب درباره ایران و اسلام

■ عقلانیت دینی در خدمت ایران

صفحات ۸۰۱

«وطن امروز» موضوع افزایش کرایه پلتفرم‌های
حمل‌ونقل شهری را بررسی کرد

توقف دارم

جای عجله دارم!

صفحه ۳

پرونده «وطن امروز»

به مناسبت روز جهانی کارگر

ویژه

کار انسان، زندگی

صفحه ۵

پاسخ شهید مطهری به یک دوگانه

اسلام و ایران

تضاد یا پیوستگی؟

نگاه

داوود مهدوی‌زادگان*

یکی از فعالیت‌های علمای دینی پاسخ به مسائل و شبهاتی است که پیرامون فرهنگ و اندیشه دینی مطرح می‌شود. این دغدغه تجلیات برجسته‌ای نیز پیدا کرده است. گاهی بر اثر پاسخ به شبهه یا مسأله‌ای، اثری عظیم شکل می‌گیرد که باب جدیدی در آن عرصه علمی است. در دوره زیست اسناد مطهری چند کار عظیم از این جنس شکل گرفت.

«خدمات متقابل اسلام و ایران» نیز در همین راستا و نوعی پاسخ به شبهات است. بحث ایشان درون‌دینی نیست، بلکه مطلبی برون‌دینی است که مطرح شده و از زاویه دغدغه دینی اسناد مطهری به ماجرا نگاه می‌شود. موضوع کتاب هویت ملی است که در ابتدای کتاب و در مقدمه مطرح می‌شود. اسناد مطهری در مقدمه طرح می‌کند باید اسلام را امری خودی بدانیم یا غیر خودی؟ این پرسش، یک عالم دینی مثل اسناد مطهری را به واکنش وامی‌دارد. از این منظر این کتاب در حوزه اندیشه اسلامی جزو کتاب‌های اولیه است. اسناد مطهری در مقدمه اشاره می‌کند: با وجود استقبال بالا ولی در این زمینه کتابی نوشته نشده است و این نخستین کتابی است که من در این موضوع می‌نویسم.

در کتاب خدمات متقابل اسلام و ایران، اسناد مطهری به مسأله هویت توجه کرده است، زیرا ایشان در دوره‌ای به سر می‌برد که جریانی به راه افتاده بود و تلاش می‌کرد تعریفی از هویت ایرانی ارائه بدهد که در این تعریف چیزی به نام دین و اسلام حضور نداشت، در حالی که اسناد مطهری بر این نکته تأکید دارد که تاریخ تمدن ایران ۲۵۰۰ سال است که ۱۴ قرن آن مربوط به دوره بعد از اسلام است و این تعریف ۱۴۰۰ سال را نادیده می‌گیرد، وقتی هویت ملی را با تعریف جدید مطالعه می‌کنید، متوجه می‌شوید تاریخ ۱۴۰۰ ساله به کنار رفته است و حضوری ندارد. نه اسلام و نه ایرانیان در آن حضور ندارند.

اسناد مطهری می‌خواهد خدمات اسلام و ایرانیان را برجسته کند که دوشادوش همدیگر بود. اسناد مطهری بحث دفاع از دین را مطرح نمی‌کند، بلکه بحث دفاع از خدمات ۱۴۰۰ ساله ایرانیان است که در هویت‌یابی جدید یا در تعریف هویت ملی جدید دیده نمی‌شود؛ نه تنها دیده نمی‌شود، بلکه ستیزه‌جویانه است و گویی تماماً در صدد گسست در این ۱۴۰۰ سال هستند از این رو اسناد مطهری وارد این مسأله شده است. ایشان می‌گوید ما ۲ منطق داریم؛ یک منطق عقلی و یک منطق احساسی.

ادامه در صفحه ۲

روزنامه صبح ایران

VATANEMROOZ.IR

۱۴۰۰ سال و ۲۴۳ روز گذشت |

رژیم صهیونیستی کشتی امدادرسانی فعالان بین‌المللی
به مردم غزه را مورد اصابت پهپاد قرار داد

حمله

به وجدان جهانی

صفحه ۷

VATAN-E-EMROOZ | VOL.17 | NO.4306 | SAT.MAY.03, 2025 | ISSN:2008-2886

سرگیجه در واشنگتن

دولت ترامپ در بحران آشفتگی

از مواضع متناقض در قبال ایران تا اختلافات داخلی و برکناری مایک والتز

واکنش ایران به تحریم‌های جدید آمریکا: این اقدام یعنی تکرار ناکامی برای واشنگتن، مذاکرات ایران و آمریکا به تعویق افتاد

مسأله بعدی که باعث می‌شود رفتار متناقض آمریکایی‌ها موجب تردید در طرف ایرانی برای ادامه مذاکرات شود، صحبت‌های مارک رابینو، وزیر خارجه این کشور است که در مصاحبه با فاکس‌نیوز باز هم از ضرورت از بین بردن برنامه غنی‌سازی ایران گفت. او بیان کرد ایران باید اورانیوم غنی شده را از خارج وارد کند و نمی‌تواند غنی‌سازی را در داخل کشورش انجام دهد. این صحبت‌ها در حالی بیان شد که در ۳ دور گذشته مذاکرات، تمام خبرها حکایت از این داشت که ویتکاف، مأمور اصلی مذاکره با ایران از طرف ترامپ، خواستار حذف حق غنی‌سازی اورانیوم در ایران نیست و بر همین اساس از طرف ایران، فضای مذاکرات مثبت اعلام شده بود. ایران در شرایطی به مذاکرات با دولت ترامپ ادامه داد که می‌دانست طرف آمریکایی دیگر می‌داند نباید درباره حق غنی‌سازی اورانیوم در ایران بحث داشته باشد اما به نظر می‌رسد آشفتگی‌ها در دولت ترامپ رویه مذاکرات را نیز به هم ریخته است. البته علت دیگری نیز درباره این آشفتگی و احتمال درخواست دولت آمریکا برای تعویق مذاکرات وجود دارد و آن تغییرات در کابینه ترامپ است. این تغییرات از شامل حذف مایک والتز از کابینه به عنوان مشاور امنیت ملی ترامپ است، در شرایط فعلی نمی‌تواند سیکنال مثبتی به مذاکرات ایران بدهد، زیرا هنوز افرادی مانند هگست و مارکو رابینو که از مخالفان سرخست مذاکره با ایران هستند، همچنان در کابینه حضور دارند و احتمال منصوب کردن ویتکاف به عنوان مشاور امنیت ملی کاخ سفید نیز نمی‌تواند از فضای منفی موجود در مذاکرات بکاهد، زیرا او خودش هم یکی از کسانی است که ظاهرانی نمی‌تواند موضع یکسانی در مقابل ایران داشته باشد.

صفحات ۲ و ۷ را بخوانید

نقل از منابع ایرانی تصریح کرد: «پیام ایران روشن است؛ تهران اجازه نخواهد داد مذاکرات به بستری برای انتقال پیام‌های رژیم صهیونیستی تبدیل شود». این خبرها و اظهار نظرها بار دیگر نشان داد آشفتگی موجود در کاخ سفید و واشنگتن بر سر نوع مذاکره با ایران و مفاد آن، همچنان ادامه دارد. از ابتدای مذاکرات نیز این آشفتگی وجود داشت و ویتکاف تلاش می‌کرد در مذاکره با طرف ایرانی، با این بهانه که صحبت‌های تند علیه ایران، مصرف داخلی دارد، از حجم انتقادات ایران به نوع رفتار طرف آمریکایی بکاهد. ویتکاف اما قبل از آغاز دور جدید مذاکرات، خودش به عاملی برای گسترش فضای تهدید و توهین آمریکا علیه ایران تبدیل شد. بیت هگست روز چهارشنبه در اظهاراتی تند علیه ایران هشدار داد تهران به دلیل حمایت از جنبش انصارالله یمن با «پیامدهایی» روبه‌رو خواهد شد. وی در حساب شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس با اتهام‌زنی به جمهوری اسلامی نوشت: «پیامی برای ایران: ما حمایت مرگبار شما از حوثی‌ها را می‌بینیم، قیقا می‌دانیم چه می‌کنید، شما هم بخوبی از توان ارتش آمریکا باخبرید و به شما هشدار داده می‌شود. شما در زمان و مکانی که ما تعیین می‌کنیم، تاول خواهید داد». وی همچنین پیامی از دونالد ترامپ در شبکه اجتماعی «توئیت» را بازنشر کرد که در آن ادعا شده بود ایران مسؤول هرگونه حمله‌ای از سوی انصارالله خواهد بود. تاین زمان تصور می‌شد گروه حامیان مذاکره با ایران بویژه استیو ویتکاف با این نوع سخنرانی‌های تند علیه ایران موافق نباشند اما از نیز در این مورد به‌خصوص، یسنت وزیر دفاع آمریکا را دوباره در صفحه شخصی‌اش منتشر کرد تا نشان دهد در این باره با وزرای تندرو کابینه ترامپ نیز همراهی دارد.

ضد و نقیض ایالات متحده از جمله تحریم‌های جدید و بیابیه‌های تحریک‌آمیز و تندی که از طرف دولت ترامپ منتشر شده، تأثیر خود را بر روند مذاکرات گذاشته و تردیدهای زیادی را درباره حسن‌نیت ایالات متحده و عزم این کشور برای رسیدن به توافق نهایی ایجاد کرده است. در همین راستا سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با محکوم کردن تحریم‌های جدید ترامپ علیه بخش نفت و پتروشیمی کشورمان، مسؤولیت تبعات و آثار مخرب مترتب بر رفتارهای واشنگتن در رابطه با تهران را بر عهده طرف آمریکایی دانست. در همین حال وزیر امور خارجه کشورمان نیز اعلام کرد هیچ تغییری در عزم ایران برای دستیابی به راحل مذاکراتی ایجاد نشده و افزود: بیش از هر زمان دیگری مصمم به دستیابی به توافق عادلانه و متوازن هستیم؛ توافقی که پایان تحریم‌ها را تضمین و درباره صلح‌آمیز ماندن برنامه هسته‌ای ایران اطمینان‌ساز می‌کند. به دنبال این اظهارات، خبرنگار المیادین از ابعاد دیگری از تنش موجود در مذاکرات خبر داد و به نقل از منابع آگاه در ایران اعلام کرد دلیل اصلی این تعویق، تغییر متناقض دولت آمریکا و تلاش واشنگتن برای تغییر چارچوب کلی مذاکرات است؛ چارچوبی که پیش‌تر میان طرفین مورد توافق قرار گرفته بود. خبرنگار المیادین در ادامه خاطر‌نشان کرد تحریم‌های آمریکا علیه ایران، فضای مذاکرات را از حالت مثبت گذشته خارج کرده و سوسمین دور از گفت‌وگوها می‌توان که شنبه گذشته بر گزار شد، تحت‌تأثیر همین اقدامات، مانند گذشته مثبت نبود. وی افزود وزارت امور خارجه ایران بار دیگر بر پایبندی به خطوط قرمز خود، از جمله در زمینه توان موشکی، پهپادی و دفاعی تأکید و نسبت به جدیت واشنگتن در ادامه مذاکرات ابراز تردید کرده است. وی همچنین به

می‌دهد حلقه‌های فکری متنوعی قرار است برای سیاست خارجی ترامپ تصمیم‌گیری کنند که این مسأله کار را با دشواری‌های زیادی روبه‌رو می‌کند و به احتمال زیاد منجر به ایجاد آشفتگی در فضای فکری و عملی واشنگتن در حوزه خارجی می‌شود. همین ناهم‌آهنگی‌ها و آشفتگی‌ها بود که باعث شد ویتکاف با وجود تمام فضا سازی‌های رسانه‌ای، موفقیتی در ماجرای آتش‌بس در غزه نداشته باشد و پس از مدت کوتاهی، تیم تندرو سیاست خارجی در کاخ سفید چراغ سبز برای از سر گرفتن حملات به غزه را به نتایج‌ها نشان دهد. در ماجرای اوکراین و روسیه نیز همین مسأله موجب شد ترامپ اعلام کند درباره ایجاد صلح و آتش‌بس بین مسکو و کی‌یف – آن هم فقط در عرض یک روز – شوخی کرده است و این کار با چالش‌های متعددی روبه‌رو است.

این آشفتگی‌ها زمانی که به بحث مذاکرات هسته‌ای با ایران می‌رسد، به یک سرگیجه تمام‌عیار تبدیل می‌شود و آینده مذاکرات و حتی نیت دولت ترامپ برای آغاز مذاکرات را زیر سؤال می‌برد. اتفاقات زیادی در طول چند روز گذشته افتاده است که با کنار هم قرار دادن آنها این آشفتگی و بی‌ثباتی بیش از پیش عیان و مشخص می‌شود چرا عمان و آمریکایی‌ها خواهان تعلیق مذاکرات با ایران شدند. روز چهارشنبه وزیر خارجه عمان اعلام کرد به دلایل لجستیک نشست ایالات متحده و ایران که برای شنبه (امروز) برنامه‌ریزی شده بود، به تعویق افتاده است. این تعویق، تأثیر خود را روی نشست ایران با ۳ کشور اروپایی که قرار بود روز جمعه (روز گذشته) در رم برگزار شود هم گذاشت و این نشست نیز به تعویق افتاد. دلایل متعددی برای تعویق این جلسات گفته شد اما برخی خبرنگاران بر اساس شنیده‌ها معتقد بودند رفتارهای

گزارش

ثمانه اکوان

بی‌ثباتی و آشفتگی در تصمیم‌گیری در حوزه سیاست خارجی، همچنان دولت ترامپ را محاصره کرده است. ترکیب عجیب و بی‌ربط افرادی که ترامپ برای تصمیم‌سازی در حوزه سیاست خارجی پس از ماجرای افشای اطلاعات محرمانه در سینگنال چیده است، چنان در گیر در اختلافات داخلی شده‌اند که کاخ سفید را مجبور کرده است این ترکیب را با تغییراتی مواجه کند. بر همین اسلس است که مایک والتز، پس از افشای اطلاعات محرمانه در سینگنال، از سمت مشاور امنیت ملی ترامپ برکنار شده و بنا به دستور او راهی سازمان ملل می‌شود تا نماینده آمریکا در این سازمان باشد. قرار است مارک رابینو، وزیر خارجه تا انتخاب مشاور امنیت ملی جدید، این وظیفه را نیز هم‌زمان بر عهده داشته باشد. این اما ابتدای راه کاخ سفید برای ایجاد کمی پیوستگی و نظم در حوزه سیاست خارجی‌اش است و به نظر می‌رسد طی چند روز آینده افراد دیگری نیز مجبور به ترک پست فعلی خود شده و حلقه‌های فکری مختلف برای در دست گرفتن مناصب مهم مدیریتی در حوزه سیاست خارجی با هم در جنگ هستند. زمانی که تیم سیاست خارجی ترامپ، مشخص شد و وزرای خارجه و دفاع از مجلس سنا رأی اعتماد گرفتند، بسیاری از تحلیلگران فضای سیاسی آمریکا بر این عقیده بودند نگاهی به این ترکیب تندرو به اضافه مایک والتز، مشاور امنیت ملی ترامپ و در مقابل تیم دیگری از افراد میانه‌رو مانند استیو ویتکاف که به صورت غیررسمی سکان هدایت مذاکرات بین‌المللی آمریکا را در دست گرفته است و جی‌دی ونس، معاون ترامپ نشان

یادداشت

جعفر حسن‌خانی

در تاریخ فکر ایرانی مقاطع و منازلی وجود دارد که سزوار توجه و تأمل است. یکی از این منازل و مواقف تاریخ اندیشه معاصر ایران، مواجهه فکری آیت‌الله شهید مرتضی مطهری با اسناد عبدالحسین زرین‌کوب است. این دو در ۲ نقطه بسیار دور از هم، مناظره و مناظره فکری خود را آغاز کردند تا حقیقت را بیابند. اسناد زرین‌کوب با کتاب «دو قرن سکوت» که توجه بسیاری را به خود جلب کرد، پای در این گفت‌وگو نهاد و با گسترش پژوهش‌هایش، نظر آتش تغییر کرد که نمود آن را می‌توان در کتاب «کارنامه اسلام» این دانشور ارجمند دید. اسناد مطهری نیز نظراتش را در کتاب «اسلام و مسأله ملیت» همچنین کتاب «خدمات متقابل اسلام و ایران» به رشته تقریر درآورد. در پهنه پرفراز و نشیب اندیشه معاصر ایران، کمتر رویدادی به اندازه گفت‌وگوهای علمی و تاریخی میان اسناد عبدالحسین زرین‌کوب،

اجتماعی را متلاشی کرد، بلکه هویت فرهنگی ایرانی را نیز به حاشیه راند. او شواهد خود را از متون تاریخی و تغییرات ساختاری در نظام‌های حکومتی و دینی استنباط می‌کرد و بر این باور بود این دوره، آغازگر یک انقطاع تمدنی بود که اثرات آن تا سده‌ها در جامعه ایران باقی ماند. در مقابل، آیت‌الله شهید مطهری این هنگامه را نه تنها فروپاشی، بلکه احیا و بازسازی جامعه ایران می‌دانست. او ورود اسلام را به مثابه یک نیروی محرک برای بازآندیشی فرهنگی و تمدنی تلقی می‌کرد که به پیوستگی و پویایی ایران در بستر تاریخ کمک کرد. از نگاه او، این دوره، مبشر روشنایی و صعود بود؛ زمانی که ایران توانست با پذیرش و هضم عناصر اسلامی، تمدن خود را بازآفرینی کند و به عنوان یکی از مراکز اصلی فرهنگ و علم در جهان اسلام بدرخشد. او به نقش ایرانیان در شکل‌گیری علوم، فلسفه و هنر اسلامی اشاره داشت و معتقد بود ورود اسلام، به جای خاموشی، شعله‌های جدیدی از خلاقیت و پیشرفت را در جامعه ایران برافروخت.

ادامه در صفحه ۸

است یا به جای استدلال، با برجسب‌زنی پیش می‌رود. احیای این سنت فکری می‌تواند گامی به سوی رشد عقلانیت جمعی باشد. ■ نگاه به یک تحول: امحا یا احیای ایران در هنگامه ورود اسلام تاریخ فکری میان این ۲ استاد برجسته، نمایانگر ۲ نگاه کاملاً متمایز و عمیق به یکی از نقاط عطف تاریخ ایران، یعنی هنگامه ورود اسلام به این سرزمین است. این ۲ دیدگاه، نه تنها به تحلیل یک رویداد تاریخی می‌پردازند، بلکه به نوعی بازتاب‌دهنده ۲ فلسفه کلان در مواجهه با تحولات تمدنی و فرهنگی بودند. یکی از این اساتید ورود اسلام به ایران را در نخستین قضاوت‌های علمی خود به مثابه امحا و نابودی جامعه ایران تفسیر می‌کرد. او این دوره را با الگوهای ضروری است. اگر فرهنگ منظره‌ای مستند و محترمانه در جامعه نهادینه شود، می‌توان از بسیاری از تنش‌های بی‌ثمر جلوگیری کرد. فقدان چنین گفت‌وگوهای عمیق و منصفانه‌ای در فضای امروز ایران محسوس است. اغلب بحث‌ها یا سطحی

منظره‌های امروزی با تحریک احساسات و جهت‌دهی رسانه‌ای همراه است اما این گفت‌وگوها بدون بسپج طرفداران یا ایجاد جبهه‌بندی‌های افراطی پیش رفت. ۴- رواداری و احترام متقابل: مهم‌ترین ویژگی این بود که هر ۲ طرف با حفظ ادب و پذیرش حق اختلاف، به نقد یکدیگر می‌پرداختند. این روحیه روادارانه در فضای امروزی قطعی شده، بسیار کمیاب است. گفت‌وگوی میان زرین‌کوب و مطهری بیش از آنکه صرفاً یک رویداد تاریخی باشد، یک «میراث فکری» و یک «الگوی رفتاری» است. بازخوانی این مناقشه فکری نشان می‌دهد می‌توان با حفظ اخلاقی علمی، حتی در مسائل چالش‌برانگیز به بحث نشست. در عصری که رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی گفت‌وگوها را به میدان جنگ تبدیل کرده‌اند، بازخوانی چنین الگوهای ضروری است. اگر فرهنگ مناظره‌ای، مستند و محترمانه در جامعه نهادینه شود، می‌توان از بسیاری از تنش‌های بی‌ثمر جلوگیری کرد. فقدان چنین گفت‌وگوهای عمیق و منصفانه‌ای در فضای امروز ایران محسوس است. اغلب بحث‌ها یا سطحی

مورخ و ادیب برجسته و آیت‌الله مرتضی مطهری، فیلسوف و متکلم نامدار، درس‌آموز و راهگشاست. این تبادل نظر که فراتر از یک مناظره معمولی بود و به یک مناظره فکری عمیق و سازنده شباهت داشت، الگویی کم‌نظیر از ادب دانشوری ایران زمین است. ویژگی‌های منحصر به فرد این تعامل فکری، آن را به یک نقطه عطف در تاریخ مباحثات روشنفکری ایران بدل کرده است که از جمله آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- روش‌مندی و استناد تاریخی: هر ۲ طرف سعی به استفاده از منابع معتبر تاریخی و تحلیل‌های علمی بودند و از ادعاهای کلی و بی‌پایه پرهیز می‌کردند. یافتن تناقض میان مواضع و منابع تاریخی منجر به تصحیح مواضع می‌شد، نه اصرار بر آن و کتمان منابع. این رویکرد، مناظره را از سطح مجادلات بی‌ثمر فراتر برد. ۲- جست‌وجوی حقیقت: زرین‌کوب و مطهری با وجود تفاوت‌های فکری، در پی کشف حقیقت بودند، نه پیروزی در بحث. این نگرش، فضایی سازنده ایجاد کرد. ۳- دوری از بسیج عواطف: متأسفانه بسیاری از